

Videnskab og Erfaring (derunder ogsaa den, som den nærbeslægtede Institution i et Nabo-
rige har medført) ikke skulde have paavirket
Udfælgeligheden af virkelige Forbedringer.

Udvalget kan derfor ikke andet end for-
mene, at det vilde have været et ingenslunde
uoverkommeligt og i mange Henseender netop
nu meget nyttigt Arbejde at tilveiebringe —
ikke en fuldstændig ny, men en ny, fuldstændig
Lov om det hele Forligsvæsen; men det an-
seer denne Forordning ikke for saa paatrængende,
at det kunde tilraade Landstinget af den
Grund, at dette ikke er skeet, at afvise Spørgs-
maalet om en Forandring i Forligelsescom-
missionernes Sammensætning, da dette er et
saadant selvständigt Spørgsmaal indenfor den
hele Materie's Omraade, at det godt kan er-
holde en særlig Løsning.

Derimod maa Udvalget fuldkommen billige,
at Regjeringen under denne Forudsætning har ind-
skrænket sig hertil. I denne Anledning skal Udval-
get særligen kun tilføie, at Lov 10. Mai 1854
§ 71 har bibeholdt det Tvangsmiddel til per-
sonligt Møde, som Pl. 11. Aug. 1819 ind-
førte i Forligsvæsenet, skøndt den i det Hele,
paa Grund af de ved samme ordnede Forholds-
Bestaaenhed, er særdeles lempelig i sine for-
melle Forordninger, og at det ved de stedfundne
Forhandlinger turde være godtgjort, at den i
sin Tid foreslaaede Bestemmelse om Forholdet
mellem Klage og Dom vil frembyde lige saa
megen Loyal og Usikkerhed som de nuværende
Regler. Med Hensyn til disses Forstaaelse og An-
vendelse turde det ikke være uden praktisk Nytte at
ansøre, at en Overret ved denne Leilighed har ud-
talt sig derhen, at man, for at den under en
Retsdag nedlagte Paastand fuldstændigen kan
tages under Paatjendelse, ikke fordrer, at
alle dens Enkeltheder beviislig have været
Gjenstand for foregaaende Forligsmægling,
men ikkun, at de ikke ere udelukkede ved
Klagens Indhold, saa at det altsaa er nok,
naar det paalagte Retsforhold dert er frem-
tillet med sit væsentlige Indhold saaledes, at
Enkelthederne derunder kunne anses for ind-
efattede.

Efterat Udvalget saaledes, efter den nær-
liggende Foranledning, som det i sin Tid af
Folkethinget vedtagne Lovforslag og det af
Landstinget derover nedfattede Udvalgs Skrivelse
dertil giver, har udtalt sig angaaende det Ud-
kastet givne Omfang, skal det nu henvende sig
til Røstelsen af dets Indhold.

Forsaavidt nu dette gaaer ud paa at ind-
føre en mere eensartet og mere folkelig Organi-
sation af Forligelsescommissionerne, kan Ud-
valget slutte sig dertil. Vel kan Trangen til
en saadan Reform ikke begrundes ved den be-
staaende Indretning ved Erfaringen bekræf-
tede Ubrugbarhed; men det maa erkjendes, at
en Udvikling af samme i den her foreslaaede Ret-
ning er en naturlig Følge af de rette Grund-
sætninger for et frit Samsunds Ordning, hvis
Væsen det er, at Folket saa fuldstændigen og
saa umiddelbart som muligt selv skal varetage
sine egne Fællesanliggender. Disse Grund-
sætninger skulle ifølge den ved Grundloven
deels indførte, deels bebudede Retsorden ikke
blot gjøres gjældende i Lovgivningen og i For-
valtningen, men ogsaa i Retspleien. Men
af Alt, hvad der horer til dennes Omraade,
ligger Intet den almindelige Bevidsthed og den
almindelige Interesse saa nær, som det den
naturlige Billigheds og den praktiske Hensigts-
mæssigheds Standpunkt, hvorpaa vort Forligs-
væsen er bygget. Det er derfor i selve Insti-
tutionens Aand og en passende Forberedelse
for en folkelig Deeltagelse i selve Dommer-
virksomheden, naar den Form, der bedst sikrer
Folkets Selvskyrdelse — Valg paa Tid — an-
vendes ogsaa paa dette Forhold, ligesom der
da ogsaa foreligger Erfaringens Vidnesbyrd
for, at Forligsvæsenet ogsaa derigjennem for-
svaerligen kan røgtes.

Derimod kan Udvalget ikke skjøne, at det
er i Samklang med de rette Grundsatninger
for et frit Statsamsunds Ordning i vor
Grundlovs Aand, naar Udkastet ved Forligs-
væsenets Indretning opretholder den gamle Ad-
skillelse mellem Kjøbstad og Land. Hvad man
end forøvrigt vil dømme om denne Modsat-
ning, der ingen sand Nød har i vort Folks
hele historiske Udvikling og virkelige Tilstande,